

ესეც გესმოდ: «დედა, რა ღმერთი გასწყრა, თითქო ბედაურები სულ ამოგეწყვეტოდეს და... ნდომულობენ ბედაურების ალაგის დაქვრასო!»

მაგრამ სანუგეშოდ ჩვენდა ისე არ წავიდა საქმე როგორც უმეტესობა ჰფიქრობდა: ჩვენმა თავად-აზნაურობამ გამოაფინა ნიმუში თავის მალაღ-გონიერებისა და შორს-მხედველობის. აღმოიჩინა თავის წინამძღოლად ისეთი მალაღის ღირსების მექონი პირი, რომლის უკეთესს ვერც ერთი მამულის მოყვარე და ჩვენი თავად-აზნაურობისთვის გულ-შემატკივარი პირი ვერ ინატრებდა. ღიად, ჩვენმა თავად-აზნაურობამ მიანდო თავისი წინამძღვრობა ჩვენს ღირსად სახელ-დამსახურებულს ბ-ნს ღმიტრი ივანესძეს შიფიანს. მინც კი იცნობს ბატონს შიფიანს (და არეცი ვინ იქნება ისეთი ქართველი ჩვენში, რომ შორი-დამ მანც ვერ იცნობდეს ამ დაუღალავ მოღვაწეს), ვინც კი იცნობს მის მალაღს და პატიოსანს ზნობასა და მდიდარს ნიჭს და გონიერებას, მისს ხანგრძლივ და დაუღალავ მოღვაწეობას მომართულს სამშობლოს წარმატებისადმი; ვისაც კი შესძლება აწონვა და დაფასება მისი მოღვაწეობისა და მალაღი გონების ნაწარმოებისა, ის, რასაკვირველია, ჩვენთან ერთად იღდესასწაულებს ამ სასიხარულო მოვლენას და მიულოცავს. წრფელის გულით ჩვენს თავად-აზნაურობას ესეთის ღირსეულის და ადგილის შესაფერი პირის აღჩვენას.

ბატონს შიფიანს რომ ეპირებოდეს, შეგვეძლო ორიოდ სიტყვით მოგვემართა მისდამი და აგვეხსნა, თუ რა მდგომარეობაშია ჩვენი თავად-აზნაურობა და რა სარგებლობის მოტანა შეუძლია მისთვის რიგიანს წინამძღოლს... მაგრამ რა საჭიროა მხილება ისეთის პირისთვის, როგორც არის ღმიტრი შიფიანი. მან ეს ყველაფე-

შორილამ მომიხდებდა ამბის დაწყება, მაგრამ არა უშავსრა; იმედია, მინც მომიხმენთ.

— ღიად, დიად, დიდის კმაყოფილებით! მიუფე მე.

— მაშ კარგი! ჯერ-ჯერობით ღვიწრო დავლიოთ. ღრო კიდევ ბევრი გვაქვს!

მე ამ წინადადებაზე უარი განვაცხადე; ჩემმა მოსაუბრემ-კი მადიანად გადაჰკრა ერთი სტაქანი «წმინდა კახური», გაისწორა თმები და დაიწყო შემდეგი უბრალო ამბავი:

«იმ სოფელში, საცა მე დავიბადე, ჩვენს ახლოს სცხოვრებდა ერთი ქერივი დედა-კაცი. მისი პატარა ქოხი იღვა მალაღობზე და გადაჰყურებდა ქვეშ გაშლილს მინდვრებს, რომლებზედაც გველივით მიიკლავებოდა სარკესავით ანკარა მდინარე. ისრით გადახურული და ისრითვე დაბურულის დაწნულის კედლებით ეს ქოხი ჰგავდა მრავალს სხვა ქოხებს, რომელთაც ხშირად შეხედებით ჩვენში.

რი იცის, და რაც შესაძლებელია, ეცდებოდა ყოველივე ღირსეულად შესრულოს.

რა საჭიროა გავახსენოთ ისეთს პირს მამულის სიკვარული და სამსახური, რომელსაც მთელი თვისი ვრცელი სიცოცხლე მისს ერთგულებაში გაუტარებია და რომელიც ამ მოხუცებულების დროსაც ერთი საუკეთესო მაგალითის მაჩვენებელია ყოველივე ღირსეულის ქართველისა. სრული იმედია, ექვს აქადგილი არა აქვს, რომ ჩვენი ღირსეული მოღვაწე როგორც სხვა ასპარეზზე, ისე ამ უკანასკნელზე დაამტკიცებს თავის მალაღ ნიჭიერებას, მიუსუსტებელ ენერგიულს მოღვაწეობას ნაკისრის მოვალეობის ღირსეულად შესრულებისათვის და მით დაავიწყებინებს თვის შრომასა და მოღვაწეობას ჩვენს ქვეყნისადმი. ჩვენ აღტაცებულის მხიარულებით ვულოცავთ ჩვენს თავად-აზნაურობას ასეთი საიმედო წინამძღოლის შეძენას და ვინატრით—კიდევ ისე აესრულებინოს ბატონს შიფიანს ეს თვისი მალაღი მოვალეობა და დაეცვას ჩვენის თავად-აზნაურობის ღირსება და პატივი, როგორც მოველით ჩვენ მხოლოდ ღმიტრი შიფიანისადგან.

ქაიხასიაშო კულაკაი.

მასისა 28
სოფ. ტოლა.

„დროშის“ კომპრომისი

ივრის ხმოვა, თბათკის 8-ს. თუმცა აპრილის და მაისის ხანგრძლივი გოლგის შემდეგ რამდენჯერმე მოვიდა წვიმა, მაგრამ კირანხულის სრულებით არა არგო-რა. მართალია სიციხით შეწუხებული ტყე და მინდორი წვიმამ გააგრილა, საძოვარ-ბალახმა ცოტ-ცოტად წამოიწია, მაგრამ ივნისის გოლგამ ისე გადაახმო ხელმო-

«ბი, ამ მარტივის შენობის პატრონი გახლდათ ქერივი სალომე ლასხაძისა. წინად, როცა ქმარი ცოცხალი ჰყავდა, მას ფიქრშიაც არ მოსვლია, რომ ოდესმე ამ ღირსის ბინაში თავს შეიფარებდა: მაშინ მის ადგილას ყავრით გადახურული საქმოდ სრული ხის სახლი იდგა; ირგვლივ სუფთა შეღობილი ეზო ერტყა; ეზოში სახლის გვერდით ლამაზად გაშენებული ბოსტანი მოსჩანდა; ცოტა მოშორებით ორი პატარა ნალია, რომლებშიაც სიმინდი ყოველთვის ბლომად იყო, საქონელიც საქმოდ ჰყავდა მაშინ სალომეს... მართის სიტყვით კარგად გაწყობილი ოჯახი ჰქონდა. იმის ქმარი ივანე ლასხაძე შრომის მოყვარე და პატიოსანი გლესი იყო. თავისი გულ-ღია, მართლის ხასიათით, თავისი დაუცხრომელი შრომით, ურომლოთაც მას თითქმის ერთს წუთსაც გაძღვდა არ შეეძლო, მან დაიმსახურა სულყოფილი მეზობლების პატივის ცემა და სიყვარული. ამათს თველში ის იყო ნამდვილი

რედ, რომ მოსავლის იმედი დაგვიკარგა.

სამწუხარო სურათს წარმოადგენენ ის მინდვრები, რომელნიც წინედ ათეულებით და თივის ძირებით იყო ხოლმე ვაჭვილილი, რადგანაც დღეს ის მინდვრები ისე არიან გადამწვარნი, რომ მუჭაზედ დასაქრელი ბალახი არ გაითბება და დღიურზედ ათეული ძნა არ აიჭრება.

რასაკვირველია, უბალახობა აგრესამწუხარო არ არის ჩვენთვის, როგორც უჭინახულობა. შანები, ქერები რომ კარგები იყვენ—საქონელი ბზითაც იოლად წავა. მაგრამ სამწუხარო და უმედურობა ის არის, რომ ჭინახულიც გადახრუვა და გააფუქსავატა გოლგამ.

რაკი დინახეს ჭინახულის უკან გაბრუნება, ბევრმა შერევა შიგ საქონელი და მთლად მოაძოვა. აგრეთვე სამწუხარო სანახავი არის გუთნის საქონელი. ხუთი ექვსი ვერსის მანძილზედ დაუდით საქონელი საძოვრათ, მაგრამ მინც კუქს ვერ იძობს და ისევე ისე მშვირებს მიერეკებიან მებრეები გუთანთან, რომ გააგრძელონ ხენა. ბევრმა კიდევ გამოუწო გუთანნი, რადგან ველარც საქონელმა შესძლო მშვიერი მუტლით მუშაობა და აღარც თითონ ეგულეობდათ სათესლე საკუჭნაოში.

ბევრს პური ეხლავე დააკლდათ. მბილისში ფუთობით ყიდულობენ ფქვილს ის ოჯახის პატრონები, რომელთ ოჯახშიაც ოცდა ხუთამდე სულია. შესაბრალისი როგორ არ არის ამ გვარი ოჯახი; პური რომ ეხლა აკლდეს—წელს რა უნდა ქნან? გამოჩენა არსაით არის. საქონელს ძალ-ღონე აღარა აქვს, რომ კაცი კირანზედ წავიდეს. მაგრამ ან ქირაობა სად არის? თუნდ რომ იყოს ქირაობა, საქონელს გზაზედ რა უნდა აკამოს? მართი ქირის ოდენა ფული კიდევ სხვა დაადოს მეურემე გზაზედ—საქონელს ვერ გა-

გლესების წარმომადგენელი მაგარის დაუღალავის მკლავებით და შემბრალებელის, პატიოსნურის გულით. მაგრამ უწყალო სიკვდილმა მალე მოაშორა ივანე ცოლსა და ერთის წლის ვაჟს... სალომე დაქერიდა..

«ის მაშინ ოცის წლის ქალი იქნებოდა... ისევე უნდა ეშრომნა. მართლაც, სალომე შრომობდა როგორც შეეძლო, თავად-აზნაურთ ოჯახებში დადიოდა და ხელ-საქმეს მოულობდა: საქსოვს, საკერავს, სარეცხს. ამ შრომისთვის ხან ფულს მიიღებდა, ხან სიმინდს, ხან ღვინოს და სხე. ამ გვარად გაატარა მან ხუთა წელი, სანამდის შეილი არ წამოეზარდა. ახლა პატარა ლუკა შექვლებისამებრ ეხმარებოდა დედას: ფიჩხს უზიდავდა, ძროხას მოუდენიდა საძოვრიდამ, საქონელს ამწყვედევდა საღამოობით... ამ რიგად მიდიოდა დედის და შვილის ცხოვრება...

«მართს საღამოს სალომე მეზობლისას უნდა წასულიყო.

— ღაჯექი ცეცხლის პირას და

მოჰკვებავს. შულიც რომ ბევრი იყოს, გასასყიდს ვერ იშოვნებოდა და დაიჭრებოდა, არის, ახლის ხსენება—ჩემსულს კარ არის. თუ სადმე სარწყავები და ყორულები იყვნენ, იქაც სრულებით გაახმო გოლგამ ბი, სწორედ ამ გვარ მდგომარეობაში არიან ჩაცვივულნი როგორც ხალხი აგრეთვე მათი საქონელი.

— შალახობას და უჭინახულობას ჯანი გავარდეს, გაიძახიან ყველა სოფლებში გლესები; ნეტა ის რალაცა «ხასტავო» კი არ გაეჩინათ და ისეც დაღუპული და დაღარბებული ხალხი არ დაველუწენითო. შვიდ მანეთად რომ ძახეთიდგან ქირა წამოვილოთ, ხუთი მანეთი უნდა ხასტავოში მივსცეთო! რალა ბაყი ექირება ჩვენს ხალხს თავად უფულობა, უქირაობა, უბალახობა და უმოუსაველობა! რალა ლუქმის გაწყვეტა გვინდაო ისეც ჯერ ჯერობით ლუქმა გაწყვეტილები ვართო. რალა წლეულს გამოიგონეს ბაყი ჩვენგანვე ვაკეთებულს გზაზედო, რომ თითქმის ყველა კუთხეებში მოუსაველობას და უფულობას უჩივიანო. ბი, რას იძახიან ყოველ დღე გლესები.

მე ჩემი თვლით ვნახე «ხასტავოსგან» დაზინებული გლესები. ბი, საქმე რაში მდგომარეობდა: როგორც წელან მოგახსენეთ, პური ბევრს ეხლავე აკლიათ. (სხვათა შორის ერთმა ჩემმა მეზობელმა ჩალა ახლა საბძელს და წაიღო ქალაქს გასასყიდად, რომ აღებული ფულით ფქვილი ეყიდნა და მშვიერი ოჯახი ჯერ-ჯერობით იოლად წავყვანა. მიახლოვდა თუ არა «ხასტავოსთან» ურემი, გამოცვიდენ მებაყეები და მოსთხოვეს მეურმეს სამი აბაზი და რვა კაპეკი. მეურმეს გული გაუსკდა (არ იცოდა თუ საბაყო იყო გამართული), რადგანაც გროში ფული არა ჰქონდა. ბულ-გახეთქილი ეფიცება მეზაყეებს, რომ კაპეკი არა აქვს, მაგრამ ვინ შეიწყნარებდა იმის საჩივარს. რალას იქმოდა

სახლს ნუ დასტოვებ; მე მალე მოვალ,—უთხრა დედამ ლუკას და გასწია მეზობლისას.

«შემოდგომა იყო,—ოქტომბრის დასაწყისი. ხეები სანახევროდ გატიტლებულიყო და ძირს დაქრილს, გამხმარს ფოთლებს ცივი ქარი აშრილებდა და შორს გადაჰქონდა.

«ლუკა დედის დარიგებისამებრ მოუჯდა გაჩაღებულს კრასს და მღერა დაიწყო. მისი ქორუა, წვრილი ხმა პატარა ზარის რეკასავით გაისმოდა მჭვირვალე შემოდგომის ჰაერში. მაგრამ უეცრად შესწყვიტა მღერა...

— ლუკა, ლუკა! შინა ხარ, ბიჭო? აქ მოდი რა გიჩვენო.

«ლუკამ იცნო ეს ხმა. ბავიდა გარედ და ნახა, რომ სახლის გვერდით მისი მეგობარი ნიკო უტდიდა. ლუკა მივიდა მასთან.

— აბა, ნახე, ლუკა! ბიჭი ხარ და გამოიცნობ, რა არის ეგ! შენს დღეში მგონი არც კი გენახოს; ბი, მიწაზე გდია.

«ლუკა დაინახა და დააკერდა რა-

გავლენა, რაც დღეს აქვს მას, — პაპა ლეონი ვერ იკისრებს პეტერბურგის კაბინეტის მოთხოვნის აღსრულებას, თუმცა იმას ჰსურს ამ კაბინეტთან განახლოს დიპლომატიური დამოკიდებულება. ამასთანავე კათოლიკეთა სასულიერო წოდება იმდენად გამსჭვალული არის პოლიტიკურის აგიტაციით, რომ ვერაერთარ ჩივს, ხეწნა, თუნდა მუქარაც პაპისა ვერას გახდეს, ვერ ალაგმავს მას. ამის მაგალითი ირლანდიის ი.ო. როცა ირლანდიელი ეპისკოპოსები გაიყალიბეს პარლამენტებში — ინგლისის მთავრობამ მიმართა პაპს და სთხოვა გონზედ მოეყენა სასულიერო წოდების პირნი, რომელნიც ანარჩისტებს, რევოლუციონერებს ამოუდგენ გვერდით. პაპამ მოიხმო ირლანდიელი ეპისკოპოსები, გააკრიტიკა ისინი და გაისტუმრა ისევ ირლანდიისაკენ. და რა მოხდა? ირლანდიელი ეპისკოპოსები დაბრუნდნენ შინ, მაგრამ პარლამენტებთან კავშირის გაწყვეტას არც კი ჰფიქრობენ

ტელეგრაფები

„ჩრდილოეთის სააგენტოსი“

ივნისის 11-ს

ლონდონი. გაზეთი «Standard»-ი ამბობს, რომ ღიბერალებს და კონსერვატორებს შორის თანხმობა ჩამოვარდა. გლადსტონს არ უნდა არავითარან შიშით შეეძრას თავის თავი და არა ყოველს კონსერვატორების წინაშე დაჰყვება იგი, მაგრამ შიშობას იძლევა, რომ საზოგადოად ახალი სამინისტროს წინააღმდეგია არ იქნება, სანამ აწინდელი ხელაქმების სესია არ გათავდება. კონსერვატორების გაზეთებში ახალი სამინისტროს საც გამოაცხადეს. ეს სია თითქმის იგივეა, რაც ამას წინადა იუ დაბეჭდილი.

პეტერბურგი. დღეს დაბეჭდა სახელმწიფო რჩევისაგან დაბეჭდილი წესდება სამსჯავრო-სწავლების შემოღებისა. ამ წესდებას ეწევა ძალა 1 ივნისიდან 1885 წ.

დღესვე დაბეჭდა სახელმწიფო რჩევის განკარგულება: 1) აუკრძალეს ღამით მუშაობა მცირე წლოვანებს და ქალებს ყოველს ფაბრიკებზე, საფაბრიკოებზე და მანუფაქტურებზე, 2) შეიკრძალოს მაგარი სასმელების ვაჭრობის რაგო. უნდა დაწესდეს (მაწრის, სასმელთა საქმეების პრესუტსტოე), მაწრის წინამძღოლის თავს-მჯდომარეობით და ამ გვარზე გუბერნიის «პრესუტსტოე», გუბერნატორის თავს-მჯდომარეობით. ეს ახალი განკანონი შემოღებულია იქნება 1886 წლიდან.

ივნისის 12-ს.

პეტერბურგი. ხელმწიფე იმპერატორმა გრაფინოში გენერალსაგან დაწა-

ნებულებს თავის საკუთარი ფულიდან 25,000 მან. შესწირა.

ნება-დართულად გამოაცხადეს 10 მილიონი მანათის დამატებითი სახელმწიფო მოწოდება გლეხთა საადგილ-მამულა ბანკისა.

ლონდონი. სადისბურამ ივისრატებისთვის შედგენა.

ალექსანდრია. შემო კვიპტიდამ დაბრუნებულს ინგლისის სამს ხელისკუთმანა დროებით ალექსანდრიაში გაჩერება.

ბირჟა

პეტერბურგი ივნისის 11.

100 მანათის კურსი სამის	თვით ღონდონზე	— 24 ^{5/16} 24 ^{13/32} 24 ^{5/16}
100 მანათის კურსი სამის	თვით ჰამბურგზე	— 206 ^{7/8} 208 207 ^{1/4}
100 მან. კურსი სამის	თვით პარიზე	— 256, 256 ^{1/4} 256
პოლიმპერიალეები	—	8 მ. 12 პ. გაუ.
ტომოუნის კუპონები	—	8 მ. 14 პ. გაუ.
გენერლის მანათი	—	1 მ. 29 პ. გაუ.
ბირჟის დისკონტი	—	6 და 6 ^{3/4} %
5% ბილეთები სახელმწიფო ბანკისა	100 და 1000 მან. პირველი გამოცემისა	— — 99 მ. გაუ.
მეორე გამოცემისა	—	97 ^{3/4} მ. გაუ.
მესამე გამოცემისა	—	97 ^{1/2} მ. გაუ.
მეოთხე გამოც.	—	97 მ. 37 პ. გაუ.
მეხუთე გამოც.	—	97 ^{1/2} მ. გაუ.
5% აღმოს. სესხ.	100 და 1000 მან.	— — 95 მ. 12 პ. გაუ.
მეორე გამოც.	—	95 მ. გაუ.
მესამე გამოც.	—	95 ^{1/4} მ. გაუ.
5% მომგები ბილეთები	I შინაგანის სესხისა	— 225 მ. გაუ.
5% მომგები ბილეთები	II შინაგანის სესხისა	— 202 ^{1/2} მ. გაუ.
ოქროს რენტა	—	169 ^{1/2} მ. გაუ.
თბილისის საადგილ-მამულა ბანკის გირავნობ. ფურცლები	—
ქუთაისის საადგილ-მამულა ბანკის გირ. ფურც.	—

ცნობანი

მაზანდა

ხორავისა, რომელიც იყიდება თბილისის ბაზრებში, დუქნებში და ხელდა-ხელ 1 თიბათვიდან 15 თიბათვიმდე 1885 წ.

გამომცხვარი ზური რუსეთის ფქვილისა	—	— 1 გირ. 5 პ.
აქაურის ფქვილისა: პირველის ხარისხისა	—	— 1 გ. 2 ^{1/2}
მეორისა	—	— 1 გ. 2 პ.

იმავე ფქვილისა თორნეში გამომცხვარი:

პირველი ხარისხისა	— 1 გ.	4 ^{1/2}
მეორისა	— — 1 გ.	3 პ.
მესამისა	— — 1 გ.	2 ^{1/2}

ჯავრის-მამის ზური:

პირველის ხარის ლავში	1 გ.	4 ^{1/2}
მეორის ხარის. ლავში	1 გ.	3 ^{1/2}
მესამისა	— — 1 გ.	3 პ.

ძროხის ხორცი:

პირველის ხარისხისა	— 1 გ.	8 პ.
მეორისა	— — 1 გ.	7 პ.
სუკი	— — 1 გ.	15 პ.
ცხვრის ხორცი	— 1 გ.	9 პ.

ღორის ხორცი:

პირველის ხარისხისა	— 1 გ.
მეორისა	— — 1 — გ.

ჩინის ზზა

ფოსტის მატარებელი მიდის თბილისიდან ბათუმისაკენ 8 საათზე და 35 წამ. დილით. ბათუმიდან თბილისში შემოდის 10 საათ. 25 წამ. ღამით. თბილისიდან ბაქოსკენ 10 საათზე 55 წამზე ღამით. ბაქოდან თბილისში შემოდის 8 საათ. დილით. თბილისიდან სურამისაკენ 3 საათ. 15 წამ. ნაშუადღევს. სურამიდან თბილისში შემოდის 8 საათზე 24 წამ. დილით

განცხადებანი

დაიბეჭდა სახელმძღვანელო საღმრთო სჯულის სასწავლებლად, შემოკლებული ძველი და ახალი აღთქმის ისტორია, ახსნით: ლოცვები, ათი მცნება და სიმელო საწმინთობისა. შედგენილი მ. ნესტორ უსტინო-

ქმ: ჭილაძეების წიგნის მალაზია

ქუთაისში.

ისე იღება: ყოველ-განბი ქართული და რუსული წიგნები, რომელნიც სახელმძღვანელოდ არიან მიღებული ყველა სასწავლებლებში.

წიგნები: საბავშვო, სამეცნიერო, იურიდიული და ბელეტრისტიული.

სამწერლო (კანცელიაროული) მოწყობილებანი და სხვა სასწავლო ნივთები: ქაღალდი, კალამი, კარანდაში, რეჟულები სხვა და სხვა წერისათვის.

ყოველივე ქლიერ იავად

ესთხოვთ ბ. ბ. შედამხედველთ და მასწავლებელთ ჩვენის ძროხის სასწავლებელთა დროით გაცნობთან — რა და რა სახელმძღვანელონი იქმნებიან საჭირონი მომავალ სასწავლო წლისათვის, რომ დროითვე შეუდგეთ იმ სახელმძღვანელოთა დაბარებას.

(50—1)

ხვედურათის მაღნის წყაროები

ამა წლის ივნისის 10-დამ დასრულდა მოწყობა აბანოებისა; წყაროებზე შეიძლება იქონიოთ საკმელ-სასმელი და სხვა გვარი მორთულობა, გარდა ლოგინის თეთრეულისა.

ნომერი მოსამსახურით და ორის უნით დღეში — 2 მან. 50 პ.

მსურველთ შეუძლიანთ მიმართონ ქარელის სტანციაზე თ-ღს ავალი-შვილს.

(3—1)

თბილისის საქალაქო გამგეობა აცხადებს საყოველთაოდ, რომ ამა ივნისის 18-ს, შუაღლისას, გამგეობის სადგომში დანიშნულია ვაჭრობა იჯარით ვაცემისათვის საქალაქო სახლზე (გოლოვინის პროსპექტი აღრე შიონის სახლი) საღურგლო, სახურავის და სახურაო მუშაობის შესასრულებლად. ანგარიშისა და პირობათა გაცემა შეიძლება ყოველ დღე დილის 9 საათ. ნაშუადღევს 1-მდე გარდა კვირა-უქმისა.

(3—1)